

ष्टौ (13.) कथं सामर्थ्यम् । तत्राह । यतः सवितुः प्रेरकस्यान्तर्यामिणो देवस्य परि-
 ष्टुतिः सर्वदोक्ता (14.) स्तुतिः मही मरुती । तथा चाथर्वणिकाः । यः सर्वज्ञः
 सर्वविद्यस्य ज्ञानमयं तप इति ॥ बृहदारण्यकेऽपि [मा० ४.२.२४. का० ४.४.२१.]
 स एव सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं प्रशास्ति यदिदं (15.) किं
 चेति ॥ श्वेताश्वतराश्च । परस्य शक्तिर्विविधैव श्रूयते स्वाभाविकी ज्ञानबलक्रि-
 या (16.) चेति ॥ ॥ यद्वास्य मन्त्रस्यार्थान्तरम् । विप्रा ऋत्विजो विपश्चितो यज्ञस्य ।
 कर्मणीति शेषः । मनो धियो वाचश्च युजते प्रयुजते । यज्ञो वै विपश्चिदिति श्रु-
 तेः [३.५.३.११.] ॥ किम्भूतस्य विपश्चितः । विप्रस्य विशेषेण प्राति पूरयति फ-
 लमिति विप्रस्तस्य । फलदानं प्रति प्राप्तक्रियाशक्तेः । प्रा पूर्तो । तथा बृहतः
 मरुतः सर्वसाधनसंपन्नस्य । होत्रा होतारः सप्त वषट्कर्तारः विदधे विदधते स्व-
 स्वकर्मणीति शेषः । पुरुषवचनव्यत्ययः ॥ तन्मध्ये वयुनाविदेक इत् त्रिविदज्ञान-
 वान्ब्रह्माख्य एक एव । सवितुर्देवस्य मही मरुती परिष्टुतिः स्तवनम् । ब्रह्मा-
 ख्या ऋत्विजो यत्कर्म कुर्वते तत्सवितुः प्रेरणेनैवेति सवितुर्मरुती स्तुतिरित्यर्थः
 ॥ १४ ॥

इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम् । समूढमस्य पांसुरे स्वाहा ॥ १५ ॥

का० [८.३.३१.] दक्षिणे वर्त्मनि दक्षिणस्यानसो हिरण्यं निधायाभिजुहोतीदं
 विष्णुरिति । दक्षिणशकटसम्बन्धिदक्षिणचक्रमार्गे हिरण्यं निधाय तत्रैष होमः ॥
 विष्णुदेवत्या गायत्री मेधातिथिदृष्टा ॥ विष्णुः त्रिविक्रमावतारं कृत्वा इदं विश्वं
 विचक्रमे विभज्य क्रमते स्म । तदेवाह । त्रेधा पदं निदधे भूमाविकं पदमन्तरिक्षे
 द्वितीयं दिवि तृतीयमिति क्रमादग्निवायुसूर्यवृषेणेत्यर्थः । पांसवो भूम्यादिलोकव-
 पा विच्यन्ते यस्य तत्पांसुरं तस्मिन्पांसुरे अस्य विष्णोः पदे समूढं सम्यगन्तर्भूतं वि-
 श्वमिति शेषः ॥ यद्वायमर्थः । अस्य विष्णोः पदम् पश्यते ज्ञायत इति पदमद्वैताख्यं
 स्ववृषं समूढमन्तरिक्षमज्ञातमकृतात्मभिः (17.) । कस्मिन्निव । पांसरे-इव लुप्तो-
 पमानम् पांसुले रजस्वले प्रदेशे निहितं यथा न ज्ञायते तद्वत् ॥ तदुक्तम् [अध्या०
 ६.५.] तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरय इति ॥ स्वाहा तस्मै विष्णवे ह-
 विर्दत्तम् ॥ १५ ॥